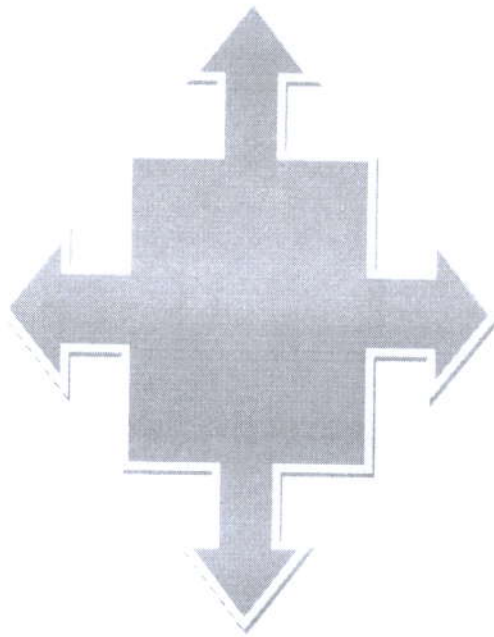

नेपाल सरकार
जल तथा ऊर्जा आयोगको सचिवालय

सूचनाको हक सम्बन्धी ऐन, २०६४,
को दफा ५(३)

बमोजिम जल तथा ऊर्जा आयोगको
सचिवालयद्वारा

सार्वजनिक गरिएको विवरण

(साउन - असोज, २०८२)

१. परिचय:

जल तथा ऊर्जा स्रोतको एकीकृत विकास, व्यवस्थापन एवं व्यापक उपयोग गर्ने उद्देश्यले वि.सं. २०३२ मा नेपाल सरकारले जल तथा ऊर्जा आयोगको गठन गरी वि.सं. २०३८ देखि स्थायी सचिवालय समेतको स्थापना गरेको हो। मिति २०४९।३।१५ र मिति २०५५।९।२० मा नेपाल सरकारको निर्णय बमोजिम यस आयोग र सचिवालयको संगठनात्मक स्वरूप एवं कार्यक्षेत्र निर्धारण गरिएकोमा हाल मिति २०८२/०३/२३ को नेपाल सरकारको निर्णयानुसार साविकको जलस्रोत अनुन्धान तथा विकास केन्द्र समेत यस आयोग मातहत हुने गरि तीन वटा नदी बेसिन कार्यालयहरू रहने गरी आयोगको संगठनात्मक स्वरूप परिमार्जन गरी आयोगलाई देशमा विद्यमान जलस्रोत र ऊर्जाको विकास तथा प्रवर्द्धनको लागि दीर्घकालीन तथा अल्पकालीन नीति/रणनीति निर्माण, आयोजनाहरूको पहिचान/छनोट एवं कार्यान्वयनमा सम्बद्ध सरकारी/गैर सरकारी निकायहरूको साथै दातृ संस्थाहरूसँग समेत समन्वय कायम गरी स्रोतहरूको स्थिति, आवश्यकता तथा प्राथमिकता निर्धारण गर्ने, विभिन्न प्रयोगकर्ताहरूलाई जल तथा ऊर्जा क्षेत्रमा नेपाल सरकारलाई राय सल्लाह उपलब्ध गराउने केन्द्रीय सरकारी निकायको रूपमा स्थापित गरिएको छ।

२. जल तथा ऊर्जा आयोगको संरचना

- (क) उर्जा, जलस्रोत तथा सिंचाइ मन्त्री /राज्य मन्त्री - अध्यक्ष
- (ख) सदस्य (जलस्रोत हेर्ने) गण्डकिन योजना आयोग - सदस्य
- (ग) सचिव, उर्जा, जलस्रोत तथा सिंचाइ मन्त्रालय - सदस्य
- (घ) सचिव, अर्थ मन्त्रालय - सदस्य
- (ङ) सचिव, शहरी विकास मन्त्रालय - सदस्य
- (च) सचिव, भौतिक पूर्वाधार तथा यातायात मन्त्रालय - सदस्य
- (छ) सचिव, खानेपानी मन्त्रालय - सदस्य
- (ज) सचिव, उद्योग, वाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्रालय - सदस्य
- (झ) सचिव, कानून, न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालय - सदस्य
- (ञ) सचिव, कृषि तथा पशुपंक्षी विकास मन्त्रालय - सदस्य
- (ट) सचिव, परराष्ट्र मन्त्रालय - सदस्य
- (ठ) सचिव, वन तथा वनावरण मन्त्रालय - सदस्य
- (ड) सचिव, संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालय - सदस्य
- (ड) गैर सरकारी क्षेत्रबाट ख्याति प्राप्त जलस्रोत तथा उर्जा विशेषज्ञहरू मध्येबाट नेपाल सरकारद्वारा मनोनित दुई जना - सदस्य
- (ढ) डीन, त्रिभुवन विश्वविद्यालय, इन्जिनियरिंग अध्ययन संस्थान - सदस्य
- (ण) अध्यक्ष, नेपाल इन्जिनियर्स एसोसियेशन - सदस्य
- (न) प्रतिनिधि, नेपाल उद्योग वाणिज्य महासंघ - सदस्य
- (थ) सचिव, जल तथा ऊर्जा आयोगको सचिवालय - सचिव सदस्य

३. आयोगको उद्देश्य:

आयोगको उद्देश्य देहाय बमोजिम हुनेछः-

- क) जल तथा ऊर्जा क्षेत्रको दीर्घकालीन/ आवधिक योजनाहरूमा समावेश गरिने उद्देश्य तथा नीति निर्धारणमा तालुक मन्त्रालयहरूलाई सहयोग पुऱ्याउने।
- ख) सिंचाइ, जलविद्युत, खानेपानी, पानीको औद्योगिक उपयोग, बाढी व्यवस्थापन र जलपरिवहन सम्बन्धी बहुउद्देश्यीय (ठूला तथा मझौला मात्र) र ठूला तथा मझौला परियोजना प्रवर्द्धन र विकास एवं यस क्षेत्रको वातावरणीय पक्षको संरक्षण समेतका विषयहरूमा सम्बन्धित निकायहरूलाई राय, परामर्श एवं पथ प्रदर्शन गर्ने।
- ग) जलस्रोत तथा ऊर्जा क्षेत्रको नीति तथा रणनीति तर्जुमा गर्ने।
- घ) जलस्रोत तथा ऊर्जा सँग सम्बन्धित द्विपक्षीय तथा बहुपक्षीय तथा बहुपक्षीयहरूमा राय सल्लाह तथा परामर्श दिने।
- ङ) जलस्रोत तथा ऊर्जासँग सम्बन्धित द्विपक्षीय तथा बहुपक्षीय विषयहरूमा राय सल्लाह तथा परामर्श दिने।

(Signature)

(Signature)

५. आयोगको काम कर्तव्य र अधिकार

- नेपाल सरकारबाट स्वीकृति हुनु पूर्व बहुउद्देश्यीय, ठूला तथा मझौला जलस्रोत परियोजनाहरूको पुनरावलोकन गर्ने, गराउने र कार्यान्वयनको लागि सिफारिस गर्ने।
- नेपाल सरकारको प्राथमिकता र लक्ष्य अनुरूप जलस्रोत तथा विद्युत विकास सम्बन्धी विविध पक्षहरूको अध्ययन, अनुसन्धान, सर्वेक्षण तथा विश्लेषण गरी आवश्यक नीति तथा रणनीति तर्जुमा गर्ने, गराउने।
- जलस्रोत तथा ऊर्जा विकाससित सम्बन्धित द्विपक्षीय वा बहुपक्षीय आयोजनाहरूको विश्लेषण गर्ने, गराउने र सो सम्बन्धमा नीति तर्जुमा गर्ने तथा त्यस्ता आयोजनाहरूको विस्तृत अध्ययन विश्लेषणको पुनरावलोकन गर्ने।
- जलस्रोत तथा ऊर्जा विकास सम्बन्धी आवश्यक कानून तर्जुमा गर्ने, गराउने।
- जलस्रोत तथा ऊर्जा क्षेत्रका राष्ट्रिय र क्षेत्रगत नीतिहरूमा सामन्जस्य एवं समन्वय गर्ने, गराउने।

६. सचिवालयको काम कर्तव्य र अधिकार

- राष्ट्रिय जलस्रोत विकास परिषद्को सचिवालयको काम गर्ने।
- एकिकृत जलस्रोत विकास सम्बन्धी नीति निर्माणमा एकरूपता एवं समन्वय ल्याउन राष्ट्रिय जल योजना इकाईको रूपमा काम गर्ने। ईकाईको मुख्य कामको रूपमा राष्ट्रिय जलस्रोत रणनीति तर्जुमा, सोको समसमायिक सुधार र कार्यान्वयन समन्वय तथा अनुगमन रहनेछ।
- जलस्रोत तथा ऊर्जाको आवश्यकता (तत्कालीन र भविष्यको समेत) अध्ययन गर्ने, गराउने।
- समन्वयात्मक रूपमा जल तथा ऊर्जास्रोतको सर्वेक्षण र अन्वेषण कार्य गर्ने, गराउने।
- बहुउद्देश्यीय जलस्रोत सम्बन्धी परियोजनाहरूको नीतिगत अध्ययन तथा नदी बेसिनहरूको जलस्रोत सम्बन्धी गुरु योजना अध्ययन कार्य गर्ने, गराउने।
- जलस्रोत क्षेत्रका सम्पूर्ण बहुउद्देश्यीय, ठूला तथा मझौला परियोजना तर्जुमामा समन्वयकर्ताको काम गर्ने। जलस्रोत तथा ऊर्जा विकास सम्बन्धी द्विपक्षीय वा बहुपक्षीय रूपमा भइरहेका अन्तर्राष्ट्रिय प्रयास एवं सन्धि सम्झौताहरूको अध्ययन, अनुसन्धान एवं विश्लेषण गर्ने, गराउने।
- जलस्रोत तथा ऊर्जा विकास सम्बन्धी आर्थिक, सामाजिक, प्राविधिक एवं वातावरणीय निर्देशिकाहरू तयार गर्ने कार्यमा सहयोग तथा परामर्श उपलब्ध गराउने।
- जलस्रोत तथा ऊर्जा आयोजनाहरूको बारेमा अन्य निकायहरूबाट तयार गरिएका प्रतिवेदनहरूको अध्ययन गरी राय, सुझाव दिने।
- जलस्रोत तथा ऊर्जा विकास सम्बन्धी विभिन्न वातावरणीय, सामाजिक, आर्थिक, लैङ्गिक विषयहरूको अध्ययन, मूल्याङ्कन र विश्लेषण गरी गराई सोही अनुरूप परियोजनाहरूको परिमार्जन गर्न, गराउन सुझाव दिने।
- जलस्रोत तथा ऊर्जा विकास सम्बन्धी विविध पक्षमा नेपाल सरकारद्वारा निर्देशित अन्य कार्यहरू गर्ने, गराउने।
- जलस्रोत तथा जलविद्युत परियोजनाहरूको वातावरणीय, सामाजिक र आर्थिक प्रभाव मूल्याङ्कन गर्ने, गराउने।
- आयोगका निर्णयहरू कार्यान्वयन एवं दैनिक कार्य सञ्चालन गर्ने।

(Signature)

(Signature)

- आयोगद्वारा गरिएका निर्णयहरू कार्यान्वयनको लागि सम्बन्धित निकायहरूलाई अनुरोध गर्ने, कार्यान्वयन भए नभएको अनुगमन गरी आयोगमा प्रतिवेदन पेश गर्ने।
- जलस्रोत तथा ऊर्जा विकास सम्बन्धी सूचना तथा तथ्याङ्कहरू संकलन, व्यवस्थापन तथा प्रवाह गर्ने। सचिवालयबाट तयार गरिएका अध्ययन प्रतिवेदन एवं संकलित तथ्याङ्कहरू आवश्यकता तथा औचित्यताको आधारमा उपलब्ध गराउने।
- जलस्रोत तथा ऊर्जा विकास सम्बन्धी विभिन्न विषयहरूमा हुने छलफलमा भाग लिन नेपाल सरकारको निकायहरू तथा अन्य व्यक्तिहरूलाई आमन्त्रण गर्ने।
- वार्षिक कार्य योजना र बजेट तयार गरी नेपाल सरकारको स्वीकृतिको लागि पेश गर्ने।
- आयोगको बैठकमा छलफल हुने विषयको कार्यसूची एवं तत्सम्बन्धी विवरण तयार गरी बैठक सञ्चालनको व्यवस्था गर्ने।
- देशको जलस्रोत तथा ऊर्जा स्रोतको संरक्षण, विकास सम्बन्धी विभिन्न लाभदायक र उपयोगी कार्यक्रमहरू तयार गर्ने, गराउने।
- स्वदेश तथा विदेशमा प्रकाशित जलस्रोत तथा ऊर्जा संग सम्बन्धित अध्ययन, प्रतिवेदन पुस्तक, पुस्तिका, जर्नल एवं प्रकाशनहरू संकलन गरी पुस्तकालयको सञ्चालन गर्ने।
- आयोगद्वारा निर्देशित अन्य कामहरू गर्ने, गराउने।

७. सचिवालयका विभिन्न महाशाखाका काम, कर्तव्य, उत्तरदायित्व तथा अधिकारहरू:

क. जलस्रोत महाशाखाका काम, कर्तव्य, उत्तरदायित्व तथा अधिकारहरू

१. सम्पूर्ण नदी बेसिन अध्ययन गरी जलस्रोतको परिमाणको सन्तुलनको अध्ययन कार्य जारी राख्ने।
२. नदी बेसिनहरूको अध्ययनहरूसँग सम्बन्धित तथ्याङ्क/सूचना/प्रतिवेदनहरू उपलब्ध गर्ने।
३. डिजाइन निर्देशिका तयार गरी प्रविधिको उन्नतिसँगै पुनरावलोकन तथा सुधार गर्ने।
४. Inter Basin Transfer को संभाव्यता अध्ययन गरी बहुउद्देश्यीय आयोजनाहरूको पहिचान गर्ने।
५. नदीहरूको जलप्रवाहको अनुमान गर्ने प्रक्रियाहरूको विकास गर्ने।
६. नेपाल सरकारबाट सन्चालित मौजुदा तथा सम्पन्न भैसकेका सिंचाइ आयोजनाहरूको शिघ्र मुल्यांकन (Rapid Appraisal) गरी अधिकतम उपलब्धि गराउन सुझावहरू पेश गर्ने।
७. जलस्रोत गुरुयोजनामा सघाउ पुर्याउने तथा जलस्रोत क्षेत्रको आवधिक योजनाहरूको मस्यौदा गर्ने।
८. डिजाइन निर्देशिकाहरू तयार गरी प्रविधिको उन्नतिसँगै पुनरावलोकन तथा सुधार गर्ने।
९. महाशाखासँग संबन्धित विषयमा प्रगति विवरण तयार गरी अन्य आवश्यक Document तयार गर्ने।
१०. महाशाखाका भौतिक साधनहरूको स्याहार संभार एवं मर्मत गर्ने।
११. संकलित तथ्य विवरण, नक्सा, आदिको प्रयोगबाट जलस्रोतको उपयुक्त प्रयोगको लागि बेसिन विकास अध्ययन कार्य चालु राख्ने।
१२. महाशाखालाई निर्दिष्ट गरिएका अन्य कार्यहरू गर्ने।

(सचिव)

1

ख. ऊर्जा महाशाखाका काम, कर्तव्य, उत्तरदायित्व तथा अधिकारहरू:

१. घरेलु उद्योग, यातायात, कृषि लगायतका क्षेत्रहरूमा ऊर्जा आपूर्ति बारे प्रारम्भिक पूर्वानुमान सम्बन्धी अध्ययन गर्ने र प्रतिवेदनहरू तयार गर्ने।
२. परम्परागत ऊर्जा, व्यापारिक ऊर्जा, तथा वैकल्पिक ऊर्जा स्रोतको बारेमा जनचेतना वृद्धि गर्न र निजी क्षेत्रलाई यसमा आकर्षित तुल्याउन सन्चारको माध्यमबाट प्रचार प्रसार गर्ने, सार्वजनिक प्रदर्शनी गर्ने तथा उपयुक्त तालिम दिने जस्ता कार्यक्रमहरू तयार गर्ने।
३. व्यापारिक ऊर्जा, परम्परागत ऊर्जा तथा वैकल्पिक ऊर्जाको क्षेत्रमा कार्यरत अन्य सरकारी, गैरसरकारी तथा निजी क्षेत्रसित सम्पर्क समन्वय राखी कार्य सन्चालन गर्ने।
४. ऊर्जाको न्यूनतम प्रयोग गर्न र इन्धनको आयात घटाउने बारेमा ऊर्जाको प्रभावकारी मापदण्ड तयार गर्ने तथा न्यूनतम लागतमा अधिकतम ऊर्जा खपत गर्ने सम्बन्धमा आवश्यक अध्ययन गर्ने/गराउने।
५. साना जलविद्युत योजनाहरूमा निजी क्षेत्रलाई आकर्षित तुल्याउन मागको प्रारम्भिक अनुमान तयार गर्ने तथा स्थलगत अध्ययन गरी रिपोर्टहरू तयार पार्ने।
६. ऊर्जा विकास गर्ने सन्दर्भमा खानी विभाग र अन्य सरकारी, गैरसरकारी निकायमा सम्पर्क राखी उपयोगी तथ्यांक विवरण संकलन गर्ने।
७. विकासशील र विकासोन्मुख राष्ट्रको ऊर्जाको क्षेत्रमा भएको विकासका गतिविधि र अनुमानबाट ऊर्जा खपतमा पर्न जाने प्रभाव बारे अध्ययन कार्य जारी राख्ने र नेपालको सन्दर्भमा उपयुक्त कार्य नीति अवलम्बन गर्न प्रतिवेदन तयार गर्ने।
८. महाशाखाका अन्तर्गतका भौतिक साधनहरूको स्याहार संभार एवं मर्मत गर्ने।
९. महाशाखालाई निर्दिष्ट गरिएका अन्य कार्यहरू गर्ने।

ग. सामाजिक तथा वातावरण महाशाखाका काम, कर्तव्य, उत्तरदायित्व तथा अधिकारहरू:

१. जलस्रोत तथा ऊर्जासंग सम्बन्धित विभिन्न परियोजनाहरूको सामाजिक, आर्थिक एवं वातावरणीय पक्षको अध्ययन/अनुसन्धान गरी वातावरणमा प्रतिकुल प्रभाव आउन नदिन उपयुक्त राय/सुझाव सहित प्रतिवेदन तयार गर्ने।
२. जलविद्युत सिंचाइ तथा जल र ऊर्जासित सम्बन्धित विभिन्न योजनाहरूबाट वातावरणीय प्रभाव पार्न नदिन वा न्यूनीकरण गर्न सुझाव सहितको निर्देशिका तयार गर्ने।
३. हिमताल विष्फोटनबाट उत्पन्न बाढी प्रकोप (GLOF) को कार्यमा समन्वय र सुपरीवेक्षण गर्ने।
४. जल तथा ऊर्जासंग सम्बन्धित योजनाको सम्बन्धमा आवश्यक नीति र कार्यक्रम तयार गर्न राष्ट्रिय योजना आयोग, वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालय तथा अन्य सरकारी र गैरसरकारी निकायसित सम्पर्क कायम राखी कार्य गर्ने।
५. जल तथा ऊर्जासंग सम्बन्धित योजना र कार्यक्रमहरूको आर्थिक तथा वित्तीय क्षेत्रको पुनरावलोकन कार्य गर्ने र प्राप्त सामाग्रीको आधारमा उपयुक्त वित्तीय नीति तर्जुमा गर्ने।
६. आयोजनाहरूको (Cost Benefit Analysis) कार्य गर्ने।
७. विभिन्न क्षेत्रगत (Gross Domestic Product) को अध्ययन गर्ने।

८. ऊर्जा आयात, निर्यातको लागत सिस्तेम तेलको विश्व मूल्य वारेमा अध्ययन गर्ने र अद्यावधिक विवरण तयार गर्ने।
९. जलस्रोत र ऊर्जासंग सम्बन्धित महिला कार्यक्रमहरु सन्चालन गर्ने, तथा महिला सहभागितालाई प्रोत्साहन गर्ने।
१०. महिला सहभागिता सम्बन्धी निर्देशिका पुस्तिका तयार गर्ने।
११. वृक्षारोपण कार्यक्रममा सघाउ पुऱ्याउने र यस वारेमा समयानुकूल सुधार ल्याउन आवश्यक अनुसन्धान गर्ने।
१२. महाशाखा अन्तर्गतका भौतिक सधानहरुको स्याहार, संभार मर्मत तथा संरक्षण गर्ने व्यवस्था मिलाउने।
१३. महाशाखालाई निर्दिष्ट गरिएका अन्य कार्यहरु गर्ने।

घ. कानून तथा प्रशासन महाशाखाका काम, कर्तव्य, उत्तरदायित्व तथा अधिकारहरु:

१. जल तथा ऊर्जासंग सम्बन्धित कानूनहरुको व्याख्या सम्बन्धी राय माग भई आएमा सम्बन्धित निकायहरुमा संपर्क गरी शुरु कार्यवाही गर्ने र स्वीकृत बमोजिम निर्णयको जानकारी दिने।
२. मन्त्रालयमा र सचिवालयका अन्य शाखाहरुलाई आवश्यकता अनुसार कानूनी सल्लाह पुऱ्याउन शुरु कारवाही गर्ने।
३. जल तथा ऊर्जा सम्बन्धी ऐन, नियम सम्बन्धमा कायम भइसकेका राय वा व्याख्याहरुको विवरण लगत अद्यावधिक राख्ने।
४. सर्वोच्च अदालतबाट जल तथा ऊर्जा सम्बन्धमा नजिर कायम हुने निर्णयहरुको लगत अद्यावधिक राख्ने।
५. जल तथा ऊर्जा सम्बन्धी द्विपक्षीय सन्धी, सम्झौताहरुको अध्ययन गरी तत्सम्बन्धमा आवश्यक परामर्श दिने।
५. महाशाखा अन्तर्गतका भौतिक साधानहरुको स्याहार, संभार मर्मत तथा संरक्षण गर्ने व्यवस्था मिलाउने।
६. अधिनस्थ कार्यको कार्यप्रगति विवरण तयार गर्ने।
७. सीमा नदीरुको विविध एवं कानूनी पक्षको कार्यमा अध्ययन गर्ने र आवश्यक राय प्रदान गर्ने।
८. महाशाखालाई निर्दिष्ट गरिएका अन्य कार्यहरु गर्ने।

ड. जलस्रोत तथा ऊर्जा अनुसन्धान केन्द्रका काम, कर्तव्य, उत्तरदायित्व तथा अधिकारहरु:

१. ऊर्जा, जलस्रोत तथा सिंचाइ मन्त्रालय, जल तथा ऊर्जा आयोग, जलस्रोत तथा सिंचाइ विभाग, जल तथा मौसम विज्ञान विभाग र विद्युत विकास विभागसंग समन्वय गरी उक्त निकायहरुको कार्यक्षेत्र संग सम्बन्धित कार्यहरुको कुशल व्यवस्थापन तथा कार्य सम्पादन स्तर वृद्धिको लागि आवश्यक अनुसन्धान कार्यहरु गर्ने/गराउने, अनुसन्धानको आधारमा नीति र कार्यविधि सुधार गर्ने र कार्यान्वयन गर्नका लागि ऊर्जा, जलस्रोत तथा सिंचाइ मन्त्रालय र अन्तर्गतका निकायहरुलाई सहयोग गर्ने,

A

(Signature)

२. सिंचाइ आयोजना, नदी नियन्त्रण व्यवस्थापन, पहिरो तथा जल-विपद न्यूनीकरणका लागि Appropriate Technology लाई प्रोत्साहित गर्न Design Criteria तयार गरि सो लागु गर्न सम्बन्धित निकायहरू संग समन्वय राख्ने,
३. निर्माणकार्यको गुणस्तर नियन्त्रणको लागि आधारभूत मार्गदर्शन एवं Standards तयार गर्ने,
४. सिंचाइ विकास तथा व्यवस्थापन, नदी नियन्त्रण, जल-विपद न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन संग सम्बन्धित कार्य सम्पादन स्तर वृद्धिका लागि आवश्यक तालिम कार्यक्रमको योजना, पाठ्यक्रम, तालिम विधि तर्जुमा गर्ने,
५. ऊर्जा, जलस्रोत तथा सिंचाइ मन्त्रालय अन्तर्गतका प्राविधिक कर्मचारीहरू विशेष गरि Line Function संग सम्बन्धितका लागि तालिमको आवश्यकता पहिचान गरी त्यस्ता तालिमहरू सञ्चालनको व्यवस्था गर्ने,
६. यस केन्द्र बाट सञ्चालन हुने तालिमका लागि आवश्यक पर्ने प्रशिक्षकहरूको रोष्टर अध्यावधिक गर्ने,
७. ऊर्जा तथा सिंचाइ विकासमा संलग्न उपभोक्ता तथा सरोकारवालाहरूको क्षमता अभिवृद्धिको लागि तालिमको पहिचान गरी तालिम सामग्रीको विकास र गोष्ठी, सेमिनार तथा तालिम कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने/गराउने,
८. जल गुण प्रयोगशालाको सञ्चालन तथा व्यवस्थापन गर्ने,
९. भूमिगत जलस्रोतको स्तर, गुणस्तर, रिचार्ज दर, र उपयोग ढाँचामा डाटा सङ्कलन गर्ने,
१०. जलस्रोत अनुसन्धान तथा विकास केन्द्र अन्तर्गतका अनुसन्धानहरू प्रकाशनहरू गर्ने,
११. ग्रीन हाइड्रोजन र यसको सह-उत्पादनलाई प्रवर्धन गर्ने गराउने,

८. आयोगले प्रदान गर्ने सेवा:

- क. माथी बुँदा नं. ५ र ६ मा उल्लिखित कार्य क्षेत्र/काम कर्तव्य अधिकार अन्तर्गतका कार्यहरू,
- ख. सचिवालयको दैनिक प्रशासन संचालन सम्बन्धी कार्य ।

९. सचिवालयको महाशाखा र जिम्मेवार अधिकारी:

जल तथा ऊर्जा आयोगको सचिवालय:

सि.न.	महाशाखा/शाखा	जिम्मेवार अधिकारी	फोन नं.
१.	जल तथा ऊर्जा आयोगको सचिवालय	सचिव श्री दीनानाथ मिश्र	४२११४२३
२.	जलस्रोत महाशाखा	सह-सचिव श्री टिकाराम बराल	४२११४१९
	बेसिन योजना शाखा	सि.डि.इ श्री सविना खर्बुजा इन्जिनियर श्री गायत्री जोशी	४२११४२०
	मोडलिङ तथा निर्णय प्रणाली शाखा	सि.डि.हा. डा. कपिल ज्ञवाली	

(Signature)

(Signature)

	भूमिगत जलस्रोत शाखा		
	अनुगमन नियमन तथा समन्वय शाखा	सि.डि.इ श्री दिनकर खनाल सि.डि.इ श्री मोहन बाबु यादव	
३.	ऊर्जा महाशाखा	सह-सचिव श्री जीवछ मण्डल	४२११४२८
	ऊर्जा मोडलिङ शाखा	वरिष्ठ ऊर्जा अधिकृत श्री अशोक कुमार चौधरी इन्जिनियर श्री आशिष चुदाली	
	ऊर्जा दक्षता तथा नवीकरणीय ऊर्जा शाखा	सि.डि.इ. श्री मनीषा महर्जन	
	जलविद्युत तथा व्यापारिक ऊर्जा शाखा	इन्जिनियर श्री प्रविन चौधरी	
४.	सामाजिक तथा वातावरण महाशाखा	सहसचिव डा. जगदिश्वर कर्माचार्य	४२११४१८
	वातावरण तथा जलवायु परिवर्तन शाखा	सि.डि.इ.जि. श्री श्रीकमल द्विवेदी	
	सामाजिक लैङ्गिक तथा आर्थिक विश्लेषण शाखा	अर्थशास्त्री श्री राज कुमार झा	
	जलस्रोत संरक्षण तथा व्यवस्थापन शाखा	सि.डि.इ. जयराम प्रजापति	
५.	कानून तथा प्रशासन महाशाखा	-	४२११४२९
	प्रशासन शाखा	शा.अ. श्री अशोक कुमार आचार्य शा.अ. श्री सुवेक्षा मल्ल पुस्तकालय अधिकृत श्री प्रतिक्षा शाक्य ना.सु. श्री पुनम पन्त ना.सु. श्री सुरेश विष्ट	४२११४१७
	आर्थिक प्रशासन शाखा	उपसचिव(लेखा) श्री मनोज कुमार सुनुवार लेखापाल श्री गिता न्यौपाने पोखरेल	४२११४२२

जलस्रोत तथा ऊर्जा अनुसन्धान केन्द्र

सि.न.	महाशाखा/शाखा	जिम्मेवार अधिकारी	फोन नं.
१.	जलस्रोत तथा ऊर्जा अनुसन्धान केन्द्र	कार्यकारी निर्देशक श्री संजीव बराल	५४३५४०७
२.	जलस्रोत प्रविधि तथा मापदण्ड विकास शाखा	इन्जिनियर श्री सन्दिप कुमार खड्का इन्जिनियर श्री निरञ्जन कुमार भट्टराई	

 १०

३.	जनशक्ति विकास तथा जलस्रोत अनुसन्धान शाखा	सि.डि.इ. श्री रवि शाक्य वरिष्ठ समाजशास्त्री श्री भोजेन्द्र अर्याल पुस्तकालय अधिकृत श्री महेश खनाल	
४.	जलवायू विपद् तथा प्रयोगशाला शाखा	सि.डि.इ.जि. डा. अनन्तमान सिंह प्रधान हाइड्रोजियोलोजिष्ट श्री सन्तोष सिलवाल हाइड्रोजियोलोजिष्ट श्री बलराम उपाध्याय	
५.	प्रशासन शाखा	नायब सुब्बा श्री कमला पौडेल नायब सुब्बा श्री कृष्ण प्रसाद पोखरेल कम्प्यूटर अपरेटर श्री लक्ष्मण प्रसाद पन्त कम्प्यूटर अपरेटर श्री कुशल आचार्य	
६.	आर्थिक प्रशासन शाखा	लेखा अधिकृत श्री ईशा बुढाथोकी	

१०. सेवा प्राप्त गर्न लाग्ने दस्तुर र अवधि:

सूचना मागको निवेदन दिँदा कुनै शुल्क वा दस्तुर लाग्दैन।

क. सेवा प्राप्त गर्न लाग्ने दस्तुर:

- सूचनाको हक सम्बन्धी नियमावली २०६५ को नियम ४ बमोजिमको र
- अन्य विशेष कानूनले तोके बमोजिमको दस्तुर

ख. सेवा प्राप्त गर्न लाग्ने अवधि

- सूचनाको हक सम्बन्धी ऐन २०६४ को दफा ७ ले तोकेको अवधि भित्र र
- अन्य विशेष ऐन नियमले अवधि तोकेकोमा सोही बमोजिमको अवधि।

११. निर्णय गर्ने प्रक्रिया र अधिकारी:

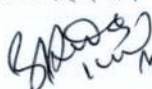
क. निर्णय प्रक्रिया सम्बन्धमा:

१. आयोगले उपलब्ध गराउने सेवा सम्बन्धमा सरकारी निर्णय प्रकृया सरलीकरण निर्देशिका, २०६५ बमोजिम।
२. सूचनाको हक सम्बन्धी ऐन, २०६४ बमोजिम माग गरिने सूचना सम्बन्धमा सूचनाको हक सम्बन्धी ऐन, २०६४ को दफा ७ बमोजिम

ख. निर्णय गर्ने अधिकारी सम्बन्धमा:

१. सचिवालयले सम्पादन गर्ने नीतिगत एवं अन्य कार्य सम्बन्धमा:

- मन्त्री परिषद्मा प्रस्ताव पठाएर।
- माननीय ऊर्जा मन्त्रीस्तरबाट।
- जल तथा ऊर्जा आयोगको सचिवस्तरबाट
- सुशासन (व्यवस्थापन तथा संचालन ऐन, २०६४ बमोजिम प्राप्त अधिकार बमोजिम, र
- अन्य विशेष ऐन नियमले सचिवले गर्ने भनी तोकेका कामहरू सचिवले प्रत्यायोजन गरेको अधिकार बमोजिम तोकिएको पदाधिकारीहरूले।

 ११

१२. निर्णय उपर उजुरी सुन्ने अधिकारी:

क. सूचनाको हक सम्बन्धी ऐन, २०६४ बमोजिम माग गर्ने सूचना सम्बन्धमा सचिवालयका सचिव।

१३. आयोगको सचिवालयले गरेका केही महत्वपूर्ण कार्यहरू:

१. राष्ट्रिय जलस्रोत रणनीति, २००२ र सो अनुसारको राष्ट्रिय जल योजना, २००५
२. हिमताल तथा त्यसको विष्फोटनबाट उत्पन्न बाढीको प्रभाव (सन् १९८५ देखि १९९५ सम्म, तर हाल पनि केही काम भइरहेको),
 - नेपालको हिमालय क्षेत्रमा भएका विभिन्न हिम नदी तथा हिमतालहरूको सर्वेक्षण, अनुसन्धान तथा अनुगमन गरिएको, ८ हिमतालको प्रारम्भिक अध्ययन र च्छो रोल्पाको विस्तृत अध्ययन,
३. जलउपयोग सूची (१९९०-२०००),
 - नेपालका ७५ जिल्लाको विभिन्न क्षेत्रमा गरिएको जल उपयोगको सूची तयार गरिएको (तीन दशक अघि, अद्यावधिक गर्नु पर्ने),
४. ऊर्जा खपत तथा आपूर्तिको अध्ययन एवं दीर्घकालीन प्रक्षेपण अध्ययन प्रतिवेदन
५. जल तथा ऊर्जाको दीर्घकालीन भिजन तर्जुमा कार्य आदि
६. विद्युत माग प्रक्षेपण (२०१५-२०४०)
७. राष्ट्रिय जलस्रोत नीति २०७७
८. नदी वेसिन योजना तथा जलविद्युत विकास गुरुयोजना, २०८१
९. सिँचाइ तथा नदी व्यवस्थापन गर्न बनेको विधेयक, २०८२ मस्यौदा परिमार्जन

१४. आयोगको सचिवालयबाट यस आ.व. २०८२/०८३ मा सम्पन्न भएका कार्यक्रमहरू:

जलस्रोत महाशाखा:

सि.न.	कार्यक्रम क्र.स.	कार्यक्रमको नाम	प्रथम चौमासिक प्रगति विवरण
१.	११.५.३८.१५०	नेपालका नदीहरूको वर्गिकरण गरि सूचि तयार गर्ने।	TOR तथा Estimate स्वीकृत भई EoI प्रकाशन गर्ने तयारी भएको ।
२.	११.५.३८.१५६	जलस्रोतको गुणस्तर जाच गर्ने सम्बन्धि अध्ययन।	TOR तथा Estimate स्वीकृत भई EoI प्रकाशन गर्ने तयारी भएको ।
३.	११.५.४०.३१३	थियेनि व्यवस्थापन योजना तयारी कार्य।	TOR तथा Estimate स्वीकृत भई EoI प्रकाशन गर्ने तयारी भएको ।
४.	११.५.४०.३२७	नदी वेसिन योजनाको कार्यान्वयन सम्बन्धमा सरोकारवालासंग अन्तरक्रिय कार्यक्रम गर्ने।	EoI को मुल्याङ्कन कार्य भइरहेको ।
५.	११.६.१६.१४२	जल सुशासनमा GEDSI आयामको अध्ययन।	TOR तथा Estimate तयारी कार्य

(Signature) १२

(Signature)

		सम्पन्न ।
--	--	-----------

ऊर्जा महाशाखा:

सि.न.	कार्यक्रम क्र.स.	कार्यक्रमको नाम	प्रथम चौमासिक प्रगति विवरण
१.	११.५.४०.२१४	नेपालको जलविद्युत क्षेत्र अन्तर्गत निर्माण तथा संचालन अवस्थामा रहेका विभिन्न जलविद्युत आयोजनामा देखापरेका जोखिम एवं चुनौतीहरू पहिचान गरि उचित समाधान तथा व्यवस्थापनका लागि अवलम्बन गरिएका उपाय र सिकाई अद्यावधिक गर्ने	सम्झौता सम्पन्न भइ कार्य अगाडी बढेको ।
२.	११.५.४०.३५२	ऊर्जा सर्वेक्षण सारांश प्रतिवेदन तयारी सम्बन्धि अध्ययन कार्य	लागत अनुमान (Estimate) र कार्यक्षेत्र शर्तहरू (TOR) स्वीकृत भइ RFP को काम भइरहेको ।

सामाजिक तथा वातावरण महाशाखा:

सि.न.	कार्यक्रम क्र.स.	कार्यक्रमको नाम	प्रथम चौमासिक प्रगति विवरण
१.	११.५.४०.३४०	पुस्तकालयका प्रतिवेदनहरू डिजिटাইजेसन गर्ने।	कार्य समितिबाट डिजिटাইजेसन गर्ने प्रतिवेदनहरू छनोट अन्तिम चरणमा रहेको ।
२.	११.५.४०.३४६	पानि लगायतका सबै स्रोत साधनहरूको व्यवस्थापन तथा उचित प्रयोग र राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय परिस्थितिको विप्लेशन गर्दै प्रतिस्पर्द्धि कृषी उत्पादन र उत्पादकत्व सम्बन्धि अध्ययन।	TOR तयारीको कार्य भइरहेको ।
३.	११.५.४०.३४७	नेपालमा भूमिगत जलस्रोतको अवस्था, परिमाण र गुणस्तर सम्बन्धि अध्ययन कार्य।	TOR तथा Estimate तयारीको कार्य भइरहेको ।
४.	११.५.४०.३४९	जलविद्युत सिंचाइ तथा जल र ऊर्जासित सम्बन्धित विभिन्न योजनाहरूबाट वातावरणीय प्रभाव पार्न नदिन वा न्यूनीकरण गर्न सुझाव सहितको निर्देशिका तयार गर्ने।	TOR तथा Estimate तयारीको कार्य भइरहेको ।
५.	११.५.४०.३५०	जलस्रोत विकास आयोजनाहरूसँग सम्बन्धित सामाजिक जोखिम र फाइदाहरूको पहिचान र विश्लेषण सम्बन्धि अध्ययन।	TOR तथा Estimate तयारीको कार्य भइरहेको ।

जलस्रोत तथा ऊर्जा अनुसन्धान केन्द्र:

जलस्रोत तथा ऊर्जा अनुसन्धान केन्द्रबाट यस विभाग, काठमाडौं २०८२/८३ को २०८२ साउनदेखि २०८२ असोजमसान्त सम्ममा सम्पादन भएका मुख्य मुख्य कार्यहरू निम्नानुसार रहेका छन् :

- क) नमुना योजना निर्माण कार्य अन्तर्गत रानीसवारा सोलार लिफ्ट, नुवाकोटको कार्य भइरहेको,
- ख) Smart Irrigation Project, Dhading को Scheduling को कार्य भइरहेको,
- ग) महारानी झोडा स्मार्ट सिंचाई योजना झापाको Joint Survey सम्पन्न भएको।

यी बाहेक जलस्रोत तथा ऊर्जा क्षेत्रका विषयमा आवश्यक अध्ययन, अनुसन्धान, राय परामर्श उपलब्ध गराउने एवं सरकारी तथा गैह सरकारी संघ संस्थाहरु संगको सहकार्यमा विभिन्न राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय गोष्ठी तथा अन्य जनचेतनामूलक कार्यक्रमहरु संचालन गर्ने कार्यहरु।

१५. लेखा शाखाको खर्चको फाँटवारी (२०८२ असोज मसान्तसम्म)

आ.ब. २०८२/८३ प्रथम त्रैमासिक अवधिको (२०८२ साउन देखी असोज महिना सम्मको)

व.उ.नि.नं.	कार्यक्रम	वित्तियोजन बजेट	खर्च	बाँकी	कैफियत
३०८२१०१२३	जल तथा ऊर्जा आयोग चालु	५१,६००,०००.००	८,२४६,०९४.४९	४३,३५३,९०५.५१	
३०८२१०१२४	जल तथा ऊर्जा आयोग पूजिगत	१०६,५००,०००.००	२,७७३,१३७.४३	१०३,७२६,८६२.५७	
	जम्मा	१५८,१००,०००.००	११,०१९,२३१.९२	१४७,०८०,७६८.०८	

(Signature)

व.उ.नि.नं.	कार्यक्रम	वित्तियोजन बजेट	खर्च	बाँकी	कैफियत
३०८२१०१३३	नदि बेसिन योजना तथा जलविद्युत विकास गुरुयोजना चालु	२,६००,०००.००	०.०	२,६००,०००.००	
३०८२१०१३४	नदि बेसिन योजना तथा जलविद्युत विकास गुरुयोजना पूजिगत	६७,७००,०००.००	०.०	६७,७००,०००.००	
	जम्मा	७१,३००,०००.००	०.०	७१,३००,०००.००	

(Signature)

जलस्रोत तथा ऊर्जा अनुसन्धान केन्द्रबाट २०८२ साउन देखि २०८२ असोजमसान्त सम्मको खर्च निम्नानुसार रहेको छः

जलस्रोत तथा ऊर्जा अनुसन्धान केन्द्र	विनियोजित बजेट (रु लाखमा)	खर्च (रु लाखमा)	वित्तीय प्रगति (वार्षिक)
पूँजीगत	९३३.००	०.००	
चालु	२७४.००	५८.३१	
जम्मा	१२००.००	५८.३१	४.८६%

१६. आयोगसँग संलग्न संघ/संस्थाहरूको विवरणः

यस सचिवालयको सचिवालयले निम्नानुसारका संघ संस्थाहरूसँग पनि संलग्न रही कार्य गरिरहेको छः

- (१) International Commission on Large Dam (ICOLD)
- (२) World Energy Council (WEC), सदस्यको रूपमा रहेको ।
- (३) Nepal Water Partnership: Global Water Partnership को नेपाल इकाई सदस्यको रूपमा कार्यरत
- (४) World Bank
- (५) Asian Development Bank (ADB)
- (६) Network of Asian River Basin Organizations (NARBO)
- (७) Water Environment Partnership in Asia (WEPA)
- (८) The Common wealth Scientific Industrial Research Organization (CSIRO)
- (९) Program for Aquatic Natural Resources Improvement (PANI)
- (१०) International Centre of Excellence in Water Resources Management (ICEWaRM)
- (११) Australian water partnership (AWP)
- (१२) OXFAM in Nepal
- (१३) International Water management Institute (IWMI)

१७. कार्यालय प्रमुख र सूचना अधिकारीको नामः

प्रमुखः सचिव श्री दीनानाथ मिश्र

सूचना अधिकारी - शाखा अधिकृत श्री अशोक कुमार आचार्य

मोबाइल नं. ९८४९७४१८९८

१८. सार्वजनिक निकायको वेबसाइट भए सो को विवरणः

www.wees.gov.np

१९. ईमेलः wees@mos.com.np

सार्वजनिक निकायमा परेका सूचना माग सम्बन्धी निवेदनहरूको उपर सूचना दिएको विवरण: हालसम्म लिखित निवेदन प्राप्त भएको छैन। केही ईमेल र टेलिफोनबाट सूचना माग भए बमोजिम सूचना प्रदान गरिदै आइएको छ।

२०. सार्वजनिक निकायका सूचनाहरू अन्यत्र प्रकाशन भएको वा हुने भएको भए सोको विवरण: आयोगको वेबसाइट तथा राष्ट्रियस्तरको पत्रिकामा प्रकाशित गर्ने गरिएको छ।